Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Judecător: Suvac Sergiu)
Dosarul: nr.2a-4598/22 (2-20123083-02-2a-21122022)

D E C I Z I E

17 octombrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Budăi Nelea
Judecătorii Cotruță Iurie și Țurcan Ion
Grefier Lungu Eduard

examinând în ședință publică cererile de apel declarate de *****împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 iunie 2022, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de *****către ***** privind încasarea în mod solidar a datoriei, dobânzii contractuale, penalității de întârziere, cheltuielilor suplimentare, cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La data de 05 octombrie 2020, *****s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către ***** privind încasarea în mod solidar a datoriei în sumă de 4303 euro, dobânzii contractuale în sumă de 299 euro, penalității de întârziere în sumă de 12,67 euro, taxei de stat în sumă de 2672,02 lei, cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 04 februarie 2020, între *****în calitate de împrumutător și *****, administrator ***** în calitate de împrumutat a fost încheiat contractul de credit nr.592 cu dobândă în temeiul căruia *****s-a obligat să-i acorde ***** un credit în valoare de 5000 euro, cu termen final de rambursare 04 februarie 2021, iar ***** s-a obligat să restituie creditul cu costurile aferente în conformitate cu prevederile contractuale și graficului de rambursare a creditului.

Concomitent cu semnarea contractului de credit nr.592/2020, la data de 04 februarie 2020 între *****și ***** a fost semnat contractul de fidejusiune nr.168/A conform căruia fidejusorul ***** și-a asumat necondiționat răspunderea solidară în comun cu ***** pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor asumate de către ***** privind restituirea în termen a împrumutului și plata dobânzilor contractuale, inclusiv a penalităților de întârziere conform contractului nr.592/2020.

Menționează că suplimentar a fost semnat și contractul de gaj nr.523 prin care ***** a consimțit asupra grevării în favoarea *****a bunurilor mobile indicate la pct.1.2 din contractul de gaj.

Astfel, la data de 04 februarie 2020 gajul asupra ***** rămânând în posesia și folosința pârâtului *****L.

Notează că în baza declarației pe proprie răspundere, semnată de către pârâtul *****L., în persoana administratorului, *****, a confirmat că a primit suma împrumutului în mărime de 96 413,50 lei conform contractului nr.592/2020 pentru un termen de 12 luni, asumându-și obligația să plătească *****. dobânda contractuală prevăzută de contract și eventuala penalitate de întârziere în mărime de 0,2% pe zi în cazul nerespectării obligației de rambursare a împrumutului.

Consideră că în legătură cu nerespectarea de către pârâta *****L. a obligației de plată în termen a dobânzii contractuale, astfel cum aceste obligații au fost asumate conform contractului nr.592/2020 și anexei nr.1 la contractul nr.592/2020, reclamanta este în drept să solicite pârâtei rambursarea anticipată a creditului acordat, inclusiv plata dobânzilor contractuale restante și a penalităților de întârziere calculate.

Susține că despre rambursarea anticipată a creditului și plata de către pârâta *****L. a dobânzilor contractuale și a penalităților de întârziere, ultima a fost preavizată de către *****prin somația din 27 aprilie 2020 și preavizele din 02 iulie 2020, expediate prin intermediul poștei, atât în adresa pârâtei *****L., cât și în adresa debitorului gajist, ***** prin care s-a solicitat executarea obligației de rambursare a creditului și plata dobânzilor contractuale, penalităților de întârziere pentru contractul nr.592/2020.

Relevă că la data de 27 aprilie 2020 *****a expediat în adresa *****L. și *****, avizul de executare a dreptului de gaj prin care s-a solicitat executarea obligației garantate, inclusiv celei izvorâte din contractul nr.592/2020, în termen de 15 zile de la data recepționării avizului, însă scrisoarea nu a fost recepționată.

De asemenea, *****prin anunțul din 08 mai 2020, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 08 iulie 2020, a informat pârâtul, *****, pentru a se prezenta la oficiul reclamantei pentru a primi avizul de executare a dreptului de gaj, iar prin anunțul din 05 iunie 2020, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, a informat pârâta *****L. pentru a se prezenta la oficiul reclamantei și a primi avizul de executare a dreptului de gaj.

Susține că că nici pârâta *****L. și nici debitorul gajist, *****, nu au reacționat la preavize, somații și avizul de exercitare a dreptului de gaj, motiv pentru care prin anunțul publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 03 iulie 2020, s-a solicitat pârâtei, *****L. să se prezinte la oficiul *****pentru rambursarea sumei creditului, în caz contrar autocamionul gajat va fi vândut.

Afirmă că în urma evaluării autocamionului de model M***** cu drept de proprietare *****L., automobilul gajat a fost vândut de către compania

acreditată *****a 20 august 2020 în temeiul contractului de vânzare cumpărare încheiat între S*****n la prețul de 87 772 lei.

Accentuează că suma în mărime de 87 772 lei a acoperit parțial suma corpului creditului, dobânzii contractuale, penalității de întârziere și cheltuielile suplimentare rezultate din contractul nr.592/2020 și din acordul adițional nr.1 din 04 februarie 2020 la contractul de gaj nr.523.

Solicită *****încasarea în mod solidar de la S.R.*****” și ***** a creditului restant în sumă de 4303 euro, dobânzii contractuale în mărime de 299 euro, penalității de întârziere în sumă de 9,96 euro, cheltuielilor suplimentare în sumă de 12,67 euro, cheltuielilor de judecată în mărime de 6 672,02 lei, compuse din taxa de stat în mărime de 2 672,02 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 4 000 lei (f.d.2-11).

La data de 09 noiembrie 2021, *****prin intermediul avocatului, *****și-a concretizat cerințele din acțiune solicitând încasarea în mod solidar de la S.R.*****” și ***** în beneficiul *****a creditului restant în sumă de 4303 euro, dobânzii contractuale în mărime de 3920,10 euro pentru o perioadă de peste 15 luni 04 septembrie 2020-08 noiembrie 2021, penalității de întârziere în sumă de 3560,4 euro pentru o perioadă de 414 zile, cheltuielilor suplimentare în sumă de 12,67 euro, cheltuielilor de judecată în mărime de 11 001,03 lei (f.d.112-115).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 iunie 2022, acțiunea a fost admisă parțial.

La data de 08 iulie 2022, ***avocatul *****în interesele apelantei ***** a declarat apel*** împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea cererii de apel a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond în partea admiterii pretențiilor, dat fiind emisă în această parte cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, circumstanțele importante ale cauzei nu au fost elucidate pe deplin, instanța superficial a evaluat materialele dosarului, nu a luat în considerație argumentele prezentate, în rezultat, concluziile primei instanțe invocate în hotărâre nu corespund împrejurărilor reale ale cauzei, motiv pentru care o consideră neîntemeiată, pasibilă de a fi casată în partea contestată.

Susține concluzia instanței de fond precum că în speță sunt aplicabile normele legale cu privire la protecția drepturilor consumatorilor or*****a acordat apelantei SRL „*****” în calitate de împrumutat, aceleași drepturi de care dispune un consumator potrivit prevederilor legislației. O probă suplimentară în acest sens este și anexa „Informații standard privind creditul pentru consumatori” care i-a fost oferită apelantului la data solicitării creditului. Chiar și cererea nr.594 din 04 februarie 2020 de solicitare a creditului, la fel, a

fost depusă din numele lui ***** în calitate de consumator.

Consideră că toate circumstanțele cauzei atestă faptul că S*****.

Menționează că deși instanța de fond a determinat corect cadrul legal aplicabil, totuși la adoptarea soluției sale nu a luat în considerație și nu s-a expus asupra unor circumstanțe esențiale în prezentul litigiu, fapt ce a dus la emiterea unei hotărâri ilegale.

În pofida faptului că a fost invocat în prima instanță, totuși instanța de fond a evitat să se expună asupra faptului că autocamionul marca și model *****in 26 iunie 2020.

Indică că autocamionul a fost ridicat împreună cu marfa de palete și a fost pus în vânzare împreună cu această marfă, fapt ce se confirmă inclusiv prin pozele plasate pe pagina web www.999.md în scopul vânzării camionului și anexate la materialele cauzei.

Consideră că a fost deposedată în mod ilegal de marfa respectivă, fiindu-i cauzată o pierdere financiară în mărime de 17 472 lei, drept urmare a acțiunilor ilegale ale intimatului și ale executorului judecătoresc *****a.

Adițional la contravaloarea camionului, intimatul a obținut un câștig financiar nejustificat egal cu valoarea paletelor.

O asemenea omisiune din partea instanței de fond consideră că poate fi tratată ca îmbogățire nejustificată a intimatului.

În conformitate cu art.1979 alin.(1) din Codul Civil, dacă o persoană obține o îmbogățire nejustificată (persoană îmbogățită) care se atribuie la dezavantajul suferit de o altă persoană (persoană dezavantajată), ea este obligată față de persoana dezavantajată să restituie îmbogățirea.

Alte circumstanțe neelucidate de către instanța de fond este modul în care a fost evaluat camionul de model M*****5.

Potrivit materialelor cauzei, acesta fusese evaluat la un preț de piață în mărime de 87 772 lei deși același camion a fost pus în vânzare pe pagina *****mne de întrebare cu privire la legalitatea acțiunilor intimatei împreună cu cele ale companiei de evaluare, precum și dovedesc rea-credința intimatei.

Consideră că valoarea mijlocului de transport*****.

Ce ține de pretinsul cost al reparației în mărime de 91 030 lei, îl consideră neîntemeiat, or, la momentul ridicării camionului de către reprezentantul*****și executorul judecătoresc *****a la data de 26 iunie 2020, camionul era perfect funcțional, acesta chiar efectua un transport de marfă, iar anumite defecte ale acestuia nu au fost depistate sau indicate în actele întocmite de către executorul judecătoresc.

Un alt aspect important este că la evaluarea camionului nu a fost asigurată prezența proprietarului, pentru a exclude oricare ilegalități și conflicte de interese din partea celor implicați în evaluarea acestuia.

Mai mult, potrivit aceleiași pagini *****d.

Susține poziția instanței de fond cu referire la faptul că în "contextul dezechilibrat al obligațiilor ce se relevă în relația dintre părți pct. 3.2.4. din contract, respectiv, pct. 2.2 din Anexa nr. 1 a contractului, instituie o clauză abuziv și nulă conform art.1076 din Codul civil.

La fel, susține concluzia instanței de fond că este o clauză abuzivă și clauza de la pct. 3.2.5. din contract reieșind din prevederile art. 1077 alin. (1) pct. 6) din Codul civil conform căruia „(1) sânt considerate abuzive clauzele care nu au fost negociate individual și au ca obiect sau efect: /.../ 6) solicitarea de la consumatorul care nu și-a executat obligația fără justificare a unei penalități disproporționate în raport cu prejudiciul cauzat prin neexecutarea obligațiilor contractuale, or stabilirea unei penalități în mărime de 0,2% per zi, ceea ce ar echivala cu 73% anual, în mod cert este o penalitate disproporționată.

Invocă și prevederile art.953 alin.(1) din Codul civil potrivit cărora în cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune, la cererea debitorului, reducerea penalității disproporționat de mari. La reducerea penalității, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

Având în vedere comportamentul de rea-credință al intimatului acestuia nu i se poate oferi posibilitatea de a obține beneficii și foloase financiare de pe urma acestui comportament.

Potrivit art.14 din Codul civil, nici o persoană nu poate invoca la întemeierea pretenției sale fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat. (2) Nici o persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință. Prin faptele ilicite și de rea-credință a intimatului a fost prejudiciat apelantul fiindu-i violat dreptul său de proprietate.

Indică că fiind contractat un împrumut în mărime de 5000 euro, apelantul urma să achite lunar câte 301 euro, iar în ultima lună – 5301 euro.

Cu toate acestea, la data de 25 august 2020, data achitării datoriei din contul mijloacelor financiare obținute din vânzarea autocamionului gajat, era scadentă suma contractată inițial în mărime de 5000 euro și dobânda în mărime de 35 482,12 lei (conform cursului valutar la data respectivă) după cum a indicat și intimatul în acțiunea sa și în extrasul din Fișa de cont 231.2 (calculul dobânzii contractuale).

Având în vedere că 35 482, 12 lei din cei 87 722 Iei (obținuți din vânzarea gajului) au fost direcționați spre achitarea dobânzii, rămase disponibile mijloace financiare în valoare de 52 289,88 lei. Suma dată urma a fi direcționată spre stingerea parțială a datoriei în mărime de 5000 euro. Cursul oficial BNM la 25

august 2020 constituia 19,6468 MDL/EUR. Cei 5000 euro la cursul BNM, constituiau 98 234 lei, iar având în vedere mijloacele financiare disponibile în mărime de 52 289,88 lei și care trebuiau direcționate spre stingerea datoriei, aparent rămase o datorie nestinsă în mărime de 45 944,12 lei (98 234 MDL - 52 289,88 MDL = 45 944,12 MDL).

Totuși, din contul datoriei respective urmează a fi dedus prejudiciul cauzat apelantului egal cu valoarea paletelor de 17 472 lei, deci în urma scăderii (45 944,12 lei -1 7 4 7 2 lei) rămâne o datorie în mărime de 28 472,12 lei.

Ce ține de datoria în mărime de 28 472,12 lei (1449,2 euro la cursul BNM din 25.08.2020), urmează și aceasta să fie dedusă din contul prejudiciului cauzat apelantului ca urmare a vânzării camionului la un preț net mai jos decât cel de piață. Prețul de vânzare a camionului de 87 722 lei (4465 euro la cursul BNM), după cum am argumentat mai sus în prezenta cerere, este considerabil și nejustificat de jos față de prețul de 9700 euro al aceluiași camion plasat pe www.999.md sau alte camioane similare puse în vânzare la preturi de 10 - 15 mii euro. Prejudiciul cauzat apelantului este de cel puțin 4000 euro, iar datoria în mărime de 1449,2 euro la data de 25 august 2020 urma a fi compensată din contul prejudiciului cauzat apelantului.

Din calculele efectuate mai sus, deduce cert faptul că orice pretenții financiare ale intimatului față de apelanți sunt neîntemeiate, or, datoria și dobânda au fost stinse integral.

La data de 22 iulie 2022, ***** a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea acesteia a reiterat argumentele expuse de „*****” SRL în apelul motivat.

La data de 28 iulie 2022, avocatul *****în interesele apelantei S.R.L. *****a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea parțială a acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea apelului declarat a reiterat motivele invocate în cererea de chemare în judecată, suplimentar a indicat că instanța de fond a admis parțial acțiunea reclamantei și a respins pretențiile apelantului în partea: a) încasării comisionului de acordare a împrumutului (pct.3.2.4 din Contractul de credit cu dobândă nr.592 din 04 februarie 2020) apreciindu-1 ca fiind abuziv și nul, b) încasării penalității contractuale (pct.3.2.5 din Contractul de credit cu dobândă nr.592 din 04 februarie 2020) apreciindu-1 ca fiind abuziv și nul, c) efectuării recalculului și reducerii soldului creditului încasat ca urmare a declarării caracterului abuziv și nulității clauzelor din lit. a)-b).

Nu poate fi reținut argumentul instanței de fond precum că cerința privind încasarea comisionului pentru acordarea împrumutului (pct.3.2.4 din contractul

de credit cu dobândă nr.592 din 04 februarie 2020) este o clauză abuzivă reieșind din prevederile art.1069 alin. (1), (3), (4), (6), art.1072 alin. (1-3), 1076 alin. (1-4) din Codul Civil și a conchis că aceasta este nulă conform art.1076 din Codul Civil deoarece contractul de credit cu dobândă nr.592 din 04 februarie 2020 a fost încheiat cu *****, ultima nefiind consumator în sensul legislației civile.

În conformitate cu clauzele contractului de credit cu dobândă nr.592 din 04 februarie 2020, împrumutătorul se obligă să dea în proprietate împrumutului mijloace bănești în mărimea prevăzută de contract, iar împrumutatul se obligă să primească și să restituie împrumutătorului „suma împrumutului" inclusiv dobânda, comisioanele și taxele aferente prevăzute de prezentul contract.

Consideră că nu a fost întrunit nici cel de-al doilea element pentru a fi considerată o clauză abuzivă și anume cel ce ține de caracterul nenegociat al clauzelor contractuale.

Nu a fost demonstrat nici faptul cum clauzele contractuale îi dezavantajează considerabil pe intimați, nu a fost demonstrat nici comportamentul de rea credință al apelantei. Susține că nu și-a recuperat nici măcar echivalentul sumei bănești acordate.

În acest context, consideră_neîntemeiată parțial soluția instanței de fond întrucât nu corespunde normelor de drept material.

Reprezentantul apelantei/intimate S.R.L. *****avocatul *****în ședința instanței de apel a solicitat admiterea cererii de apel în sensul formulat.

Intimații, apelanți S.R.*****" și *****, în ședința instanței de apel în ședința instanței de apel fiind legal citat nu s-a prezentat, din care considerente Colegiul a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora.

Studiind cererile de apel în cumul cu materialele cauzei, Colegiul consideră necesar de a respinge apelul declarat de S.R.L. *****a admite apelurile declarate de S.R.*****" și *****, a casa integral hotărârea instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii din următoarele considerente.

În conformitate cu art.385 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri.

Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Conform prevederilor art.117 alin.(1) CPC, probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Conform art.121 CPC, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe importante pentru soluționarea justă a cazului. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea cauzei.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art.9 alin.(1) și (2) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile.

(2) Drepturile și obligațiile civile apar:

a) din ***contracte*** și din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile;

c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi și obligații;

d) în urma creării și dobândirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogățirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

În conformitate cu art.10 alin.(1) și (2) din Codul civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu ***contractul,*** cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Potrivit art.11 alin.(1)-(2) din Codul civil, buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Conform art.16 alin.(1) din Codul civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a ***penalității***;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului;

j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică;

k) alte căi prevăzute de lege.

În conformitate cu art.774 alin.(1) din Codul Civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Potrivit art.775 alin.(1) din Codul civil, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

În temeiul art.776 din Codul civil, obligațiile se nasc din ***contract***, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art.858 alin.(1)-(2) din Codul civil, ***temeiul executării rezidă în existența unei obligații.***

Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună credință, la locul și în momentul stabilit.

În temeiul art.1763 alin. (1) din Codul civil, prin ***contractul de credit***, o bancă sau o organizație de creditare nebancară (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei alte persoane (debitor) o sumă de bani ca împrumut, cu condiția rambursării ei, a plății dobânzii și a altor plăți aferente sau își asumă orice alt angajament de a achiziționa o creanță sau de a efectua o plată, de a prelungi termenul de rambursare a datoriei sau de a emite orice garanții.

Conform art.901 alin.(1) din Codul civil, atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa:

a) să ceară executarea silită a obligației;

b) să suspende executarea obligației corelative;

c) să reducă obligația sa corelativă;

d) să recurgă la rezoluțiunea contractului;

e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare;

f) să exercite orice alt mijloc juridic de apărare, prevăzut de lege sau contract, pentru realizarea dreptului său încălcat prin neexecutare.

Potrivit art.912 alin.(1) din Codul civil creditorul are dreptul de a obține plata silită a sumelor de bani datorate ajunse la scadență.

Conform art.1764 alin. (1) din Codul Civil, părțile contractului de credit pot conveni asupra unei dobânzi fixe sau flotante.

În conformitate cu art.1244 alin.(1) din Codul Civil, în baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, a cărei rată anuală nu poate depăși dublul ratei de referință CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părțile au stipulat rata dobânzii.

Conform art.1765 din Codul civil, în afară de dobândă, părțile pot conveni asupra unui comision pentru serviciile prestate în legătură cu utilizarea creditului.

În conformitate cu art.947 alin. (1) din Codul civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).

Potrivit prevederilor art.9 alin.(1) CPC instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Din actele cauzei Colegiul constată că la data de 04 februarie 2020, între *****în calitate de împrumutător și *****, administrator ***** în calitate de împrumutat a fost ***încheiat contractul de credit nr.592 cu dobândă*** în temeiul căruia *****s-a obligat să-i acorde ***** un credit în valoare de ***5000 euro***, cu termen final de rambursare 04 februarie 2021, iar ***** s-a obligat să restituie creditul cu costurile aferente în conformitate cu prevederile contractuale și graficului de rambursare a creditului.

Conform ***anexei nr.1 la contractul de credit*** cu dobândă nr.592 din 04 februarie 2020, împrumutatul s-a obligat să achite ***o dobândă lunară în mărime de 301 euro***, ceea ce constituie ***un total de 3612 euro pentru 12 luni*** (f.d.20).

Totodată, Colegiul atestă că ***** a solicitat de la *****și a beneficiat de un credit în valoare totală de 5000 euro, fapt consemnat de aceasta în contractul de credit, care se confirmă și potrivit dispoziției de plată nr.56 din 04 februarie 2020 (f.d.23), ceea ce denotă că *****a eliberat ***** suma de 5000 euro.

Concomitent cu semnarea contractului de credit nr.592/2020, la data de 04 februarie 2020 între *****și ***** a fost semnat ***contractul de fidejusiune nr.168/A*** conform căruia fidejusorul ***** și-a asumat necondiționat răspunderea solidară în comun cu ***** pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor asumate de către ***** privind restituirea în termen a împrumutului și plata dobânzilor contractuale, inclusiv a penalităților de întârziere conform contractului nr.592/2020.

Suplimentar la data de 04 februarie 2020 a fost semnat și ***contractul de gaj nr.523*** prin care ***** a consimțit asupra grevării în favoarea *****a bunurilor mobile indicate la pct.1.2 din contractul de gaj.

La data de ***04 februarie 2020 gajul asupra autocamionului de model MAN TGL 8.180 cu n/î BZJ 065 a fost înregistrat cu nr.CIG 2016064753***, rămânând în posesia și folosința *****L. fapt ce se confirmă prin avizul de înregistrare a gajului.

La data de 27 aprilie 2020, precum și la 02 iulie 2020, *****a expediat în adresa pârâților, ***** și ***** preavizul de executare a dreptului de gaj, prin care s-a solicitat executarea obligației garantate în termen de 15 zile calendaristice ori transmiterea bunurilor corporale gajate în posesiunea creditorului gajist (f.d.40-46).

Avizul de executare a dreptului de gaj, a fost publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.161-164 (7490-7493) din 03 iulie 2020 (f.d.48, 49).

Actele cauzei denotă și faptul că pentru neexecutarea obligațiilor rezultate din contractul de credit cu dobândă nr.592 din 04 februarie 2020, ***bunul gajat,***

mijlocul de transport, marca și model M**5, ***a fost înstrăinat*** potrivit contractului de vânzare cumpărare din 20 august 2020, în schimbul sumei totale de ***87 772 lei*** (f.d.57).

Din conținutul cererii de chemare în judecată, din explicațiile oferite de părțile în proces, extrasele din fișa de cont anexate la materialele cauzei Colegiul constată că ******** a achitat în temeiul contractului de credit nr. 592/2020*** în total ***89 698,64 lei***, dintre care suma de 13 693,82 lei a fost utilizată de *****pentru achitarea corpului împrumutului (f.d.58), suma de 37 410,39 lei pentru achitarea dobânzii contractuale (f.d.59-60), suma de 33 596,03 lei pentru achitarea penalității de întârziere (f.d.61-62), suma de 4998,40 lei pentru cheltuieli suplimentare (f.d.63-64).

La data de 05 octombrie 2020, *****s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către ***** privind încasarea în mod solidar a datoriei în sumă de 4303 euro, dobânzii contractuale în sumă de 299 euro, penalității de întârziere în sumă de 12,67 euro, taxei de stat în sumă de 2672,02 lei, cheltuielilor de asistență juridică.

La data de 09 noiembrie 2021, *****prin intermediul avocatului, *****și-a ***concretizat cerințele*** din acțiune solicitând încasarea în mod solidar de la S.R.*****” și ***** în beneficiul *****a creditului restant în sumă de 4303 euro, dobânzii contractuale în mărime de 3920,10 euro pentru o perioadă de peste 15 luni 04 septembrie 2020-08 noiembrie 2021, penalității de întârziere în sumă de 3560,4 euro pentru o perioadă de 414 zile, cheltuielilor suplimentare în sumă de 12,67 euro, cheltuielilor de judecată în mărime de 11 001,03 lei (f.d.112-115).

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond prima instanță a ajuns la concluzia admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată.

La data de 08 iulie 2022, avocatul *****în interesele apelantei ***** a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

La data de 22 iulie 2022, ***** a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

La data de 28 iulie 2022, avocatul *****în interesele apelantei S.R.L. *****a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea parțială a acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră concluzia instanței de fond una neîntemeiată, contrară normelor de drept material ce guvernează raportul juridic litigios.

Verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererile de apel, instanța de apel constată că soluția a fost dată de către instanța de fond fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei, criteriu ce presupune lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În acest sens, Colegiul judiciar reține că *****a înaintat prezenta acțiune, ulterior concretizată împotriva pârâților ***** și ***** pretinzând încasarea în mod solidar de la S.R.*****” și ***** în beneficiul *****a creditului restant în sumă de 4303 euro, dobânzii contractuale în mărime de 3920,10 euro pentru o perioada 04 septembrie 2020-08 noiembrie 2021, penalității de întârziere în sumă de 3560,4 euro pentru o perioadă de 414 zile, cheltuielilor suplimentare în sumă de 12,67 euro, cheltuielilor de judecată în mărime de 11 001,03 lei, pretenții pe care prima instanță le-a admis parțial.

În contradictoriu, actele cauzei denotă că ******** a achitat în temeiul contractului de credit nr. 592/2020*** în total ***89 698,64 lei***, dintre care suma de 13 693,82 lei a fost utilizată de *****pentru achitarea corpului împrumutului (f.d.58), suma de 37 410,39 lei pentru achitarea dobânzii contractuale (f.d.59-60), suma de 33 596,03 lei pentru achitarea penalității de întârziere (f.d.61-62), suma de 4998,40 lei pentru cheltuieli suplimentare (f.d.63-64).

Iar, pentru neexecutarea obligațiilor rezultate din contractul de credit cu dobândă nr.592 din 04 februarie 2020, ***bunul gajat, mijlocul de transport, marca și model M*****5, ***a fost înstrăinat*** potrivit contractului de vânzare cumpărare din 20 august 2020, în schimbul sumei totale de ***87 772 lei*** (f.d.57).

89 698,64 lei +87 772 lei =177 470, 64 lei.

177 470,64 lei (suma achitată de S.R.*****”) - 96 413,50 lei (echivalentul a 5000 euro) acordat conform dispoziției de plată nr.56 din 04 februarie 2020 (f.d.23)=81 057,14 lei.

În acest sens, Colegiul în mod distinct constată că pârâta apelantă S.R.*****” în temeiul contractului de credit cu dobândă nr.592 din 04 februarie 2020 a achitat *****suma de 5000 euro acordată cu titlu de credit.

De altfel, ține de precizat că deoarece bunul gajat a fost comercializat la data de 20 august 2020, S.R.*****” a efectuat achitări (la data de 04 februarie în sumă de 1928,27 lei (f.d.59), la 25 august 2020 -13 693,82 lei (f.d.58), la data de 25 august 2020 -35 482,12 lei (f.d.59) ..., astfel că până la data de 25 august 2020 a fost achitată datoria de 5000 euro, respectiv dobândă contractuală urmează a fi încasată doar pentru perioada 04 februarie 2020 -25 august 2020 și nicidecum pentru perioada pretinsă de apelanta *****- 04 septembrie 2020-08 noiembrie 2021.

Cu referire la cuantumul dobânzii contractuale pretinse de 3920,10 euro (301 euro lunar = 7 % lunar), Colegiul o apreciază ca fiind disproporționat de

mare, în condițiile în care ***depășește dublul ratei de referință Chibor*** și o reduce conform dublului ratei de referință Chibor pentru perioada vizată la 900 euro anual. (rata CHIBOR - 9% x 2 = 18%; 5000 euro x 18% = 900 euro)

Or, potrivit art.1244 alin.(1) din Codul Civil, în baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, a cărei rată ***anuală nu poate depăși dublul ratei de referință CHIBOR*** înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părțile au stipulat rata dobânzii.

Mai mult, legislația în vigoare nu limitează costul total al creditului pentru consumatori, totuși ***costurile aferente contului curent trebuie să corespundă costurilor efective ale creditorului***, ***să se limiteze la acoperirea acestora*** și ***să nu conducă la obținerea de venituri suplimentare pentru acesta*** (art.12 alin.(2) al Legii privind contractele de credit privind consumatorii nr.202 din 12.07.2013 în vigoare din 06.03.2014), deși costurilor aferente contului curent nu le sânt aplicabile interdicțiile prevăzute la alin.(1), lit. a).

5000 euro (creditul debursat)+900 euro (dobânda contractuală)=5900 euro sumă care urma a fi achitată de S.R.*****” în temeiul contractului de credit cu dobândă nr.592 din 04 februarie 2020.

177 470,64 lei (suma achitată de S.R.*****”) - 96 413,50 lei (echivalentul a 5000 euro) acordat conform dispoziției de plată nr.56 din 04 februarie 2020 (f.d.23)=81 057,14 lei-17 676 lei (echivalentul a 900 euro pentru dobânda contractuală ce urmează a fi achitat în temeiul contractului de credit cu dobândă nr.592 din 04 februarie 2020)=63 381 lei.

Potrivit art.947 alin.(1)-(6) din Codul civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (***penalitate***).

Prin clauză penală se poate garanta numai o creanță valabilă.

Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere.

Părțile pot conveni asupra unei penalități mai mari decât prejudiciul.

Debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea obligației este justificată.

Nulitatea obligației atrage nulitatea clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu atrage nulitatea obligației.

În sensul normelor legale sus-citate este de înțeles că clauza penală constituie o evaluare convențională și prealabilă a eventualelor prejudicii pe care debitorul va fi obligat să le plătească în cazul neexecutării prestației la care s-a îndatorat pentru fiecare zi de întârziere.

Conform pct.3.2.5 din contractul nr.592/2020 pentru neexecutarea în

termen a obligației de plată a dobânzilor contractuale în termenul indicat în anexa nr.1 la contractul de credit menționat, *****este în drept să calculeze penalitate în mărime de 0,2 % din suma totală a împrumutului pentru fiecare zi de întârziere.

Stabilirea unei penalități în mărime de 0,2 % per zi, ceea ce ar echivala cu 73 % anual în mod cert este o penalitate disproporționată, fapt de altfel sesizat și de către *****L. care a cerut reducerea acesteia.

În conformitate cu art.953 alin.(1)-(4) din Codul civil, în cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune, la cererea debitorului, ***reducerea penalității disproporționat de mari***. La reducerea penalității, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

Astfel, Colegiul observă pe de o parte că penalitatea calculată și solicitată de reclamanta apelantă *****în sumă inițial de 9,96 euro, iar după concretizarea cerințelor din acțiune în sumă de 3560,4 euro pentru o perioadă de 414 zile, este excesivă și disproporționată în raport cu datoria de bază (5000 euro), care de altfel a fost achitată până la data de 25 august 2020, penalitatea pretinsă fiind una excesivă și în raport cu prejudiciul material ce urmează a fi acoperit prin penalitate, mai mult este o întârziere neesențială în executarea obligației de rând cu procentul înalt al penalității aceasta poate fi redusă în totalitate.

Potrivit pct.78 din hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 24.12.2010 privind aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează modalitățile de reparare a prejudiciului cauzat prin întârziere sau executare necorespunzătoare a obligațiilor pecuniare, cu excepția celor izvorâte din contractul de credit bancar sau împrumut prevede că ***în cazuri excepționale***, ***instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale pe care o consideră disproporționat de mare***. Legea nu precizează cazurile în care ar putea fi redusă clauza penală. Instanțele vor lua act că, ***drept criterii ce permit reducerea clauzei penale***, ar putea servi:

– situația financiară dificilă a debitorului;

– mărimea penalității depășește suma datoriei;

– ***mărimea excesivă a penalității;***

– ***datoria a fost achitată;***

– o întârziere neesențială în executarea obligației de rând cu procentul înalt al penalității.

Așadar, din prevederile art.947 din Codul civil, Colegiul deduce regula potrivit căreia în caz de neexecutare, debitorul datorează penalitatea prevăzută în contract, totuși de la această regulă, legiuitorul a prevăzut și excepții (art.953 din Codul civil) cu reducerea ei când clauza penală este excesivă, instanța

constatând că penalitatea este mult disproporționată față de prejudiciul pe care părțile l-ar fi putut anticipa la încheierea contractului.

În contextul celor sus enunțate, dat fiind că clauza penală pretinsă de *****în sumă de 3560,4 euro este excesivă și disproporționată în raport cu datoria de bază în sumă de 5000 euro, cât și în raport cu prejudiciul material ce urmează a fi acoperit prin penalitate, *****nu a indicat perioada exactă în care consideră că apelanta *****L. s-ar afla în întârziere, nu a prezentat un calcul în acest sens, mai mult nici ***nu a făcut dovada recepționării de către debitori a somației***, iar pe de altă parte ***debitorul *****L. a stins datoria și dobânda integral***, a invocat cerut reducerea acesteia, Colegiul consideră că la caz cerința privind încasarea penalității nu își are justificare legală în prezenta speță.

De altfel, Colegiul ține să remarce că *****L. a achitat în plus *****în temeiul contractului de credit nr.592/2020 suma de 63 381 lei, care acoperă integral inclusiv și penalitatea de întârziere pretinsă, dar și alte cheltuieli suplimentare suportate de aceasta, ne mai vorbind de faptul că bunul gajat, mijlocul de transport (camion), marca și model M*****5 a fost comercializat la un preț mult prea mult diminuat, or același camion a fost plasat spre vânzare pe www.999.md la prețul de 9700 euro, dar a fost comercializat la prețul de doar 87 772 lei, mai mult *****L. nu i-a fost restituită nici marfa care se afla în bunul gajat (paleți în valoare totală de 17 472 lei).

Respectiv, dat fiind că apelanta S.R.*****” a achitat o sumă mult mai mare decât datoria care urma să o achite în baza contractului de credit cu dobândă nr.592 din 04 februarie 2020, este neîntemeiată concluzia instanței de fond de chiar și de admitere parțială a acțiunii, motiv pentru care Colegiul casează hotărârea instanței de fond și emite o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

În această ordine de idei, contrar aserțiunilor apelantei *****, Colegiul apreciază ca fiind neîntemeiate argumentele acesteia cu referire la temeinicia acțiunii în condițiile în care toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelantă, sunt vădit lipsite de suport juridic, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament juridic valabil circumstanțelor speței.

Potrivit prevederilor art.94 CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional celor respinse din pretențiile reclamantului.

Subsecvent, neavând câștig de cauză urmează a fi respinsă și cerința *****de compensare a cheltuielilor de judecată.

Din cele ce preced, dat fiind că hotărârea primei instanțe este una neîntemeiată, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de

S.R.L. *****a admite apelurile declarate de S.R.*****” și *****, a casa integral hotărârea instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art.385 lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de *****.

Se respinge apelul declarat de *****

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 iunie 2022, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de *****către ***** privind încasarea în mod solidar a datoriei, dobânzii contractuale, penalității de întârziere, cheltuielilor suplimentare și cheltuielilor de judecată și se pronunță o nouă hotărâre prin care:

Cererea de chemare în judecată depusă de *****către ***** privind încasarea în mod solidar a datoriei, dobânzii contractuale, penalității de întârziere, cheltuielilor suplimentare, cheltuielilor de judecată se respinge.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului Budăi Nelea

Judecătorii Cotruță Iurie

Țurcan Ion.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Judecător: Suvac Sergiu)
Dosarul: nr.2a-4598/22 (2-20123083-02-2a-21122022)

D I S P O Z I T I V U L
D E CI Z I E I

17 octombrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Budăi Nelea

Judecătorii Cotruță Iurie și Țurcan Ion
Grefier Lungu Eduard

examinând în ședință publică cererile de apel declarate de *****împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 iunie 2022, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de *****către ***** privind încasarea în mod solidar a datoriei, dobânzii contractuale, penalității de întârziere, cheltuielilor suplimentare, cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art.385 lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de *****.

Se respinge apelul declarat de *****

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 iunie 2022, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de *****către ***** privind încasarea în mod solidar a datoriei, dobânzii contractuale, penalității de întârziere, cheltuielilor suplimentare și cheltuielilor de judecată și se pronunță o nouă hotărâre prin care:

Cererea de chemare în judecată depusă de *****către ***** privind încasarea în mod solidar a datoriei, dobânzii contractuale, penalității de întârziere, cheltuielilor suplimentare, cheltuielilor de judecată se respinge.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului Budăi Nelea

Judecătorii Cotruță Iurie

Țurcan Ion.